

NVE

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 07.09.2026

Vår ref.: 202411086-8 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE gir tillatelse til å redusere minste tillatte slukeevne ved Grøndalselva kraftverk i Ullensvang kommune, Vestland

Vi viser til søknad av 15. mai 2020, oppdatert 2. mai 2024, om tillatelse til å redusere minste slukeevne for Grøndalselva kraftverk. Først i brevet finner du NVEs vedtak med forutsetninger for tillatelsen. Deretter kan du lese om tiltaket og NVEs begrunnelse for vedtaket.

NVEs vedtak

NVE vurderer at fordelene ved tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser, slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir tillatelse til at Grøndalselva Kraft AS kan redusere minste slukeevne for Grøndalselva kraftverk fra 1,12 m³/s til 0,2 m³/s.

Vedtaket er gitt i medhold av vannressursloven § 8. De øvrige vilkårene i vassdragskonsesjon av 5. april 2013 er fortsatt gjeldende.

NVE stiller følgende krav

Dere må informere berørte grunneiere og rettighetshavere

NVE ber om at dette brevet så snart som mulig blir sendt til berørte grunneiere/rettighetshavere. Både eiere av bebygde og ubebygde eiendommer skal varsles. NVE ber om å få en bekreftelse når dere har orientert berørte grunneiere og rettighetshavere, med dato for utsendelsen.

Dere må gjennomføre tiltaket innen fem år

Tillatelsen til å redusere minste slukeevne faller bort dersom dere ikke gjennomfører endringen innen fem år. NVE kan forlenge fristen med inntil fem nye år.

Dere må melde fra når dere gjennomfører endringen

Dere må fylle ut følgende skjema, som sendes til NVE: «Melding om idriftsettelse nye vannkraftverk eller opprustings- og utvidelsestiltak i eksisterende kraftverk». Skjemaet er tilgjengelig på <https://www.nve.no/om-nve/skjema-og-rapporteringsordninger/>.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Kraftverk med generatorytelse over eller lik 100 kVA har registreringsplikt etter skattelovgivningen. All kraft produsert i slike anlegg er også avgiftspliktig. Mer informasjon finnes i «Årsrundskriv for avgift på elektrisk kraft», tilgjengelig på <https://www.skatteetaten.no/rettskilder/type/rundskriv-retningslinjer-og-andre-rettskilder/avgiftsrundskriv/>.

Dere skal sette opp hekkedasser for fossefall

Det skal settes opp hekkedasser for fossefall langs Grøndalselva på utbyggingsstrekningen. Antall og plassering skal avklares med Statsforvalteren i Vestland. Hekkekassene skal være satt opp før hekkesesongen det samme året tiltaket gjennomføres. Gjennomføringen skal dokumenteres skriftlig overfor NVE.

Mulighet til å klage

Vedtaket kan påklages. Se opplysninger om rett til å klage på siste side.

Eksisterende vannkraftanlegg og konsesjon

Olje- og energidepartementet ga 5. april 2013 Grøndalselva Kraft (SUS) tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge og drive Grøndalselva kraftverk i daværende Odda kommune, nå Ullensvang kommune (NVE ref. 200704498-32). Saken ble avgjort av departementet fordi tiltaket kunne komme i konflikt med et Samlet Plan-prosjekt i samme vassdrag, jf. vannressursloven § 22. NVE avga innstilling til departementet 22. desember 2010.

Kraftverket utnytter et fall på 124 meter i Grøndalselva, med inntak på kote 886 og kraftstasjon på kote 762. Nedbørfeltet er 16,7 km², og berørt elvestrekning er om lag 1360 meter. Middelvannføringen ved inntaket ble beregnet til 1,53 m³/s i konsesjonsbehandlingen. Alminnelig lavvannføring ble beregnet til 76 l/s, og 5-persentilene til 374 l/s om sommeren og 66,5 l/s om vinteren. Restfeltet mellom inntaket og kraftstasjonen bidrar med om lag 75 l/s.

Konsesjonen ble gitt med største slukeevne 3,2 m³/s, minste slukeevne 1,12 m³/s og installert effekt 3,2 MW. Forventet årsproduksjon var om lag 8,7 GWh. Etter vilkårenes post 1 skal det slippes en minstevannføring på 100 l/s i sommersesongen (1.5.–30.9.) og 50 l/s resten av året (1.10.–30.4.). Er tilsiget mindre enn kravet, skal hele tilsiget slippes forbi, og kraftverket skal da ikke være i drift. Post 1 fastsetter videre at kraftverket til enhver tid skal kjøres etter tilsiget, at alle endringer skal skje gradvis, og at typisk start-/stoppkjøring ikke skal forekomme.

NVE forlenget byggefristen til 5. april 2023 i vedtak av 20. mars 2018. NVE godkjente detaljplan for miljø og landskap 27. mai 2020, i medhold av konsesjonens post 4. Godkjenningen omfattet endring fra ett til to francisaggregat og økt installert effekt fra 3,2 MW til 3,4 MW. Detaljplanen anga uttrykkelig at minste slukeevne ikke ble endret. Kraftverket ble satt i drift i 2021. NVEs miljøtilsyn gjennomførte inspeksjon etter avsluttet byggefase 7. september 2022 og konkluderte med at anlegget er bygd i samsvar med konsesjonen og godkjent detaljplan. Det står ikke igjen utestående oppfølgingspunkter eller avvik.

NVE avslo 13. mai 2026 søknaden om å overføre en sidebekk til inntaksområdet til Grøndalselva kraftverk. Avslaget er ikke påklaget. Den delen av søknaden som gjelder minste slukeevne, ble behandlet videre i egen prosess og avgjøres i dette brevet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Søknaden

Bystøl AS søkte 15. mai 2020 på vegne av Grøndalselva Kraft AS om å redusere minste slukeevne i Grøndalselva kraftverk fra 1,12 m³/s til 0,2 m³/s. Søknaden ble oppdatert og utvidet 18. juni 2024.

Søker opplyser at endringen gjennomføres innenfor det elektromekaniske utstyret som allerede er installert, og at den ikke krever tilleggsinstallasjoner eller fysiske inngrep i vassdraget. Bakgrunnen er at oppsettet med to like francisaggregat gir god virkningsgrad i hele intervallet 0,2–3,2 m³/s, mens en nedre driftsgrense på 1,12 m³/s innebærer at kraftverket står store deler av året. Søker anslår at endringen vil øke midlere årsproduksjon med om lag 1,6 GWh, fra om lag 8,6 GWh til om lag 10,2 GWh.

Søker viser videre til at endringen gir færre driftstanser og mykere overganger i vannføringen, og at kravet i post 1 om jevn drift dermed oppfylles bedre. Som avbøtende tiltak for fossefall foreslår søker å sette opp hekkedasser langs elva.

Produksjonsberegningene bygger på skalerte avrenningsdata fra målestasjonen Kaldåni (61.8.0) ved Hamlagrø, som søker vurderer som mest representativ for Grøndalselva. Beregningene i konsesjonssøknaden bygde på Hølen (50.1.0) i Kinsarvik. Middelvannføringen ved inntaket er i søknaden oppdatert fra 1,53 m³/s til 1,58 m³/s.

Høring

Etter NVEs vurdering var saken ikke så omfattende at det var behov for kunngjøring og bred offentlig høring. Søknaden ble sendt på begrenset høring 13. mai 2026 til Ullensvang kommune, Vestland fylkeskommune, Statsforvalteren i Vestland og Villreinnemnda for Setesdalsområdet, med frist 28. juni 2026. Saken ble i tillegg gjort tilgjengelig på nettsidene til Ullensvang kommune. Vi har fått uttalelser fra Ullensvang kommune og Statsforvalteren i Vestland.

Ullensvang kommune

Utval for samfunn, plan og næring behandlet saken 3. juni 2026 (sak 045/26) og fattet følgende vedtak, som ble oversendt NVE 10. juni 2026:

«Ullensvang kommune rår til at Norges vassdrags- og energidirektorat gjev Bystøl AS på vegne av Grøndalselva Kraft AS løyve til endring av minste slukeevne i Grøndalselva kraftverk.»

Rådmannens tilråding ble vedtatt mot seks stemmer. Mindretallet ønsket å fraråde endringen fordi det ikke er gjennomført nye naturfaglige kartlegginger for denne endringen. I saksframlegget viser kommunen til at det ikke gjøres endringer i vannvei eller kraftstasjon, at det blir flere dager med minstevannføring i perioder med lav til middels lav vannføring, at minstevannføringen er viktig for bunndyr og insekter som er føde for fossefall og andre fugler, og at kraftverket ligger i leveområdet til villrein.

Statsforvalteren i Vestland

Statsforvalteren frarådet endringen i brev av 26. juni 2026. Statsforvalteren viser til at det er søkt om en vesentlig endring, og at antall døgn med avrenning mindre enn minste slukeevne pluss minstevannføring vil bli betydelig redusert. Endringen vil dermed i stor grad øke tiden det bare går minstevannføring i elva, og elva vil miste mye av den dynamikken som er viktig for vanntilknyttet naturmangfold og friluftsinnteresser.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Statsforvalteren viser videre til at slukeevneintervall og minste vannføringsvilkår er viktige premisser for å finne riktig balanse mellom kraftproduksjon og natur- og friluftsinnteresser, og mener gjeldende slukeevneintervall ble grundig vurdert i konsesjonsprosessen. De viser også til sin uttalelse av 23. april 2019 til en tidligere planendringssøknad, der de frarådet redusert minste slukeevne av hensyn til landskap, friluftsliv og samlet belastning på vassdragsnatur og sårbart høyfjell, og opplyser at denne vurderingen står ved lag. Statsforvalteren mener det er uheldig med etappevis justering av et kraftprosjekt så kort tid etter utbygging og etter at konsesjonsvedtaket er fattet gjennom en helhetlig vurdering, og at terskelen må være høy for å akseptere økt vannutnyttelse i disfavør av allmenne interesser.

Søkers kommentarer til høringsuttalelsene

Grøndalselva Kraft AS fikk tilsendt høringsuttalelsene og kommenterte dem gjennom Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i brev av 4. september 2026. Kommentarene kan sammenfattes slik:

- Saken gjelder bare slukeevne, ikke minste vannføring. Minste vannføringen var det avbøtende tiltaket konsesjonsmyndigheten fastsatte av hensyn til miljø og friluftsliv, og den ligger fast.
- Minste slukeevne ble ikke tatt inn som vilkår eller som forutsetning i departementets vedtak, og ble i konsesjonsbehandlingen behandlet som en teknisk parameter. Verdien 1,12 m³/s fremstår etter søkers syn som en kommafeil, ettersom NVEs innstilling side 18 oppgir 0,112 m³/s.
- En minste slukeevne på 1,12 m³/s utgjør over 70 prosent av middel vannføringen og ligger klart utenfor normalintervallet for småkraftverk på 5–20 prosent. Verdien gir dårlig ressursutnyttelse og markerte vannføringsssprang ved start og stopp, og setter reelt kraftverket i strid med kravet om jevn drift.
- Konsesjonen stiller ikke krav om et bestemt antall dager med naturlig vannføring. Antall dager med overløp og flomtoppene er uendret, og det søkes ikke om økt maksimal fraføring.
- Godkjenningen av to francisaggregat i 2020 forutsetter et driftsområde som en nedre grense på 1,12 m³/s ikke svarer til.
- Statsforvalterens uttalelse fra 2019 gjaldt en vesentlig mer omfattende søknad, blant annet om økt maksimal slukeevne fra 3,2 til 4,4 m³/s og endret rørgatetrasé. Den søknaden ble trukket, og uttalelsen har begrenset overføringsverdi.
- Den nærmeste ulempen gjelder fossefall, og den kan avbøtes med hekkedammer. Søker er innstilt på å bidra med ytterligere avklaringer og avbøtende tiltak.

Uttalelsene og søkers kommentarer er tilgjengelige på sakens nettside: www.nve.no/9445/V.

NVEs vurdering

NVE skal vurdere om fordelene med å redusere minste slukeevne er større enn ulempene.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Kunnskapsgrunnlag

I NVEs vurdering av konsekvensene for miljø og samfunn har vi lagt til grunn informasjonen i søknaden med tilhørende notater, miljørapporten utarbeidet av Ole Kristian Spikkeland Naturundersøkelser (januar 2007), konsesjonssøknaden fra april 2007, NVEs innstilling av 22. desember 2010, departementets vedtak av 5. april 2013, notatet fra Ole Kristian Spikkeland Naturundersøkelser med feltbefaring 28. september 2023 som er vedlagt søknaden, høringsuttalelsene og NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase, Artskart, Vann-Nett og kartløsningen til Norsk Villreinsenter.

Statsforvalteren og mindretallet i Ullensvang kommune peker på at det ikke er gjennomført ny naturfaglig kartlegging spesielt for denne endringen. NVE er enig i at kunnskapsgrunnlaget i det vesentlige er det samme som ved konsesjonsbehandlingen, supplert med feltbefaringen i 2023. Endringen innebærer imidlertid ingen arealinngrep, ingen anleggsvirksomhet og ingen økt ferdsel. Den eneste virkningen er et endret vannføringsregime på en elvestrekning som allerede er vurdert i konsesjonsbehandlingen, og NVE mener virkningen lar seg beskrive gjennom søknadens hydrologiske beregninger.

NVE mener det samlede kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å vurdere tiltakets omfang og virkninger på miljø og samfunn, og til å fatte vedtak. Etter vår vurdering er dermed kravene i vannressursloven § 23 og naturmangfoldloven § 8 oppfylt.

Anførselen om at minste slukeevne er en forutsetning i konsesjonen

Søker har anført at minste slukeevne verken er fastsatt som vilkår eller som forutsetning i konsesjonen, og at verdien 1,12 m³/s dessuten kan bero på en kommafeil. NVE tar stilling til dette først, fordi det har betydning for hva vi avgjør.

Det er riktig at minste slukeevne ikke inngår i vilkårssettet av 5. april 2013, og at verdien ikke er tatt med i oppregningen av forutsetninger på side 8 i departementets vedtak. NVEs innstilling av 22. desember 2010 side 31 anga derimot uttrykkelig «Minste slukeevne 1,12 m³/s» blant forutsetningene for tilrådingen, og departementet sluttet seg til innstillingen. Minste slukeevne på 1,12 m³/s er også den verdien som er lagt til grunn i konsesjonssøknaden fra april 2007 og i NVEs hydrologiske vurdering av prosjektet.

Søkers egen detaljplan for miljø og landskap av 28. april 2020 bekrefter dette. Detaljplanen gjengir NVEs konklusjon under post 4 og lister der «Minste slukeevne 1,12 m³/s» blant de styrende forutsetningene i konsesjonen. I detaljplanens oppstilling over endringer i forhold til konsesjonen er punktet «Minste driftsvassføring» ført opp med verdien 1,12 m³/s og merknaden «Ingen endring». Detaljplanen ble sendt NVE 29. april 2020 og godkjent 27. mai 2020, på uttrykkelig vilkår om at den skulle være i samsvar med vilkårene og forutsetningene i konsesjonen. Godkjenningen av to francisaggregat ble altså gitt på det grunnlaget at minste slukeevne forble 1,12 m³/s. Søknaden om redusert minste slukeevne kom 15. mai 2020, altså etter at detaljplanen var sendt inn. NVE kan derfor ikke se at godkjenningen i 2020 innebar noen avklaring av slukeevnen, slik søker anfører.

NVE kan heller ikke se at verdien beror på en kommafeil. Konsesjonssøknaden oppgir 1,12 m³/s både i hoveddatatabellen og i oppstillingen over døgn med tilløp under minste slukeevne, og beregningen av 219 døgn under minste slukeevne i et middels vått år er gjort med denne verdien. Angivelsen av 0,112 m³/s på side 18 i innstillingen er etter NVEs syn den som er feil. En nedre

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

driftsgrense på 0,112 m³/s ville tilsvare om lag 3,5 prosent av største slukeevne, som ligger utenfor driftsområdet for det francisaggregatet konsesjonssøknaden bygde på.

NVE legger etter dette til grunn at en minste slukeevne på 1,12 m³/s er en forutsetning konsesjonen bygger på, og at en reduksjon krever tillatelse. Vi behandler derfor søknaden som en søknad om endring av konsesjonen etter vannressursloven § 8.

Hydrologiske virkninger av tiltaket

En minste slukeevne på 1,12 m³/s tilsvarer om lag 71 prosent av middelvannføringen ved inntaket, mens 0,2 m³/s tilsvarer om lag 13 prosent. Kravet om minstevannføring på 100 l/s om sommeren og 50 l/s om vinteren er ikke omsøkt endret.

Tabell 1. Antall dager med bare minstevannføring, dager kraftverket står, dager med overløp og antall oppstart etter stans, med konsesjonsgitt løsning (1,12–3,2 m³/s) og omsøkt løsning (0,2–3,2 m³/s). Tallene er hentet fra søknaden.

	Normalår (2003)		Tørt år (2010)		Vått år (1995)	
	Konsesjon	Omsøkt	Konsesjon	Omsøkt	Konsesjon	Omsøkt
Dager med bare minstevannføring	82	247	32	157	53	212
Dager kraftverket står	227	62	302	177	211	52
Dager med overløp på dammen	56	56	31	31	101	101
Antall oppstart etter stans ved lav vannføring	32	16	20	11	21	9

Som tabellen viser øker antallet dager der det bare går minstevannføring på utbyggingsstrekningen betydelig, fra 82 til 247 dager i et normalår. Antall dager der hele tilsiget renner i elva fordi kraftverket står, går tilsvarende ned fra 227 til 62. Dette er en vesentlig reduksjon, og NVE er enig med Statsforvalteren i at dette kan utgjøre en reell ulempe for miljø og landskap.

Videre er flomregimet uendret. Største slukeevne ligger fast på 3,2 m³/s, og antall dager med overløp er det samme før og etter endringen, 56 dager i et normalår. Vårflommen og de sesongmessige vannføringstoppene påvirkes ikke.

Antallet ganger med oppstart etter stans vil gå fra 32 til 16 i et normalår, og selve intervallet i vannføring ved start og stopp reduseres fra 1,12 m³/s til 0,2 m³/s. Nedstrøms kraftstasjonen vil dette medføre færre og mindre brå endringer i vannføringen.

Forholdet til kravet om jevn drift

Søker anfører at en minste slukeevne på 1,12 m³/s reelt setter kraftverket i strid med konsesjonsvilkårene, fordi verdien gir markerte og brå vannføringsendringer ved start og stopp. NVE er ikke enig i dette. Post 1 i konsesjonen stiller krav om at kraftverket skal kjøres etter tilsiget,

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

at endringer skal skje gradvis, og at typisk start-/stoppkjøring ikke skal forekomme. Bestemmelsen retter seg mot manøvrering for å oppnå økt driftstid eller høyere pris, ikke mot stans som følger av at tilsiget er lavere enn nedre driftsgrense.

Naturmangfold

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I vurderingen legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 og forvaltningsmålene i §§ 4 og 5.

Fossefall

Fossefall er vurdert som livskraftig (LC) på Norsk rødliste for arter 2021, men er oppført på Bernkonvensjonens liste II. Arten var det naturfaglige temaet som fikk mest oppmerksomhet under konsesjonsbehandlingen. Ifølge notatet fra 2023 forekommer fossefall i Grøndalselva både før og etter utbyggingen, blant annet ved inntaksdammen.

Fossefallet er avhengig av bunndyr og insekter som næringsgrunnlag, og av vannføring som skjuler reirplassene. Da NVE og departementet vurderte disse forholdene i 2010 og 2013, var det minstevannføringen som ble valgt som virkemiddel. NVE la vekt på at en helårlig minstevannføring ville sikre driv av insekter, som blant annet er viktig føde for fossefallet. Minstevannføringen er ikke omsøkt endret. Hekketiden faller sammen med snøsmeltingen om våren, når vannføringen normalt er høy og det er største slukeevne som er styrende for restvannføringen. Den omsøkte endringen påvirker ikke dette.

Flere dager med bare minstevannføring vil likevel kunne gi noe redusert produksjon av bunndyr og insekter på utbyggingsstrekningen. NVE mener likevel virkningen er begrenset så lenge minstevannføringen opprettholdes, men mener det er grunn til å stille krav om hekkedammer. NVE-rapporten Fossefall og småkraftverk (Walseng og Jerstad 2011, serien Miljøbasert vannføring nr. 3/2011) viser at hekkesuksessen i utbygde vassdrag med tilgang på dammer har vært minst like god som i uregulerte vassdrag.

Fisk og bunndyr

Ved konsesjonsbehandlingen ble det lagt til grunn at det ikke var registrert fisk i Grøndalselva eller i innsjøene i nedbørfeltet. Notatet fra 2023, som er vedlagt søknaden, opplyser at det finnes moderate mengder ørret i Grøndalselva og i Nyastølselva, og at ørret opptrer regulært i Grøndalselva. Det er ikke anadrome eller katadrome fiskearter, ingen storørrestamme og ingen elvemusling i vassdraget. NVE legger til grunn at det finnes en stedegen ørrestbestand på strekningen.

Flere dager med bare minstevannføring vil gi noe redusert vanndeckt areal og noe redusert produksjonsareal for ørret og bunndyr på utbyggingsstrekningen. Det er samtidig minstevannføringen som setter den nedre rammen for produksjonsarealet, og den er uendret. Nedstrøms kraftstasjonen trekker endringen i motsatt retning, ettersom færre og mindre brå nedkjøringer reduserer risikoen for stranding av fisk. Konsesjonens post 5 gir dessuten Statsforvalteren hjemmel til å pålegge tiltak for å ivareta de stedegne fiskestammene i Grøndalselva. NVE vurderer ikke virkningene for fisk og bunndyr som avgjørende for utfallet i saken.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Naturtyper

Departementet la i 2013 til grunn at det ikke er registrert verdifulle naturtyper eller vegetasjonstyper som blir negativt påvirket av Grøndalselva kraftverk, og at det ikke er registrert arter med status som truet eller nær truet på rødlista som forventes å bli nevneverdig berørt. Feltbefaringen i 2023 endret ikke dette bildet for utbyggingsstrekningen. Den eneste registrerte naturtypen er elvevannmasser, som er rødlistet som nær truet (NT).

Flere dager med bare minstevannføring gir et noe tørrere miljø langs elvekanten og en viss negativ påvirkning på elvevannmasser. NVE tillegger dette noe vekt. Til forskjell fra saker der NVE har avslått tilsvarende søknader, er det på utbyggingsstrekningen i Grøndalselva ikke registrert fuktighetsavhengige, rødlistede naturtyper og heller ikke rødlistede karplanter eller moser knyttet til elvestrengen. Arter som er avhengige av flompåvirkning, berøres ikke, ettersom største slukeevne er uendret.

Villrein

Kraftverkets nedbørfelt ligger innenfor Setesdal–Ryfylke villreinområde. Bestanden er klassifisert som i dårlig tilstand etter kvalitetsnormen for villrein, og Miljødirektoratets påvirkningsanalyse fra 2022 viser at få villreinområder er så sterkt påvirket av naturinngrep og vannkraftutbygging. Villreinnemnda for Setesdalsområdet pekte i 2020 på at området er viktig vinterbeite, og at det viktigste avbøtende tiltaket er å unngå forstyrrelser om vinteren. Hensynet til villrein var også bærende da NVE 13. mai 2026 avslo søknaden om overføring av en sidebekk til inntaksområdet.

Det avslaget gjaldt nye fysiske inngrep i et lite berørt høyfjellsområde, påvirkning på myr, anleggsvirksomhet og økt ferdsel i forbindelse med vedlikehold. Den endringen som nå er omsøkt, medfører ingen av delene. Den gjennomføres i kraftverkets styringssystem, gir ikke arealbeslag, ingen anleggsvirksomhet og ingen økt ferdsel i villreinområdet. NVE legger derfor ikke vekt på villrein i denne saken.

Samlet belastning

Den samlede belastningen på vassdragsnaturen på utbyggingsstrekningen øker noe som følge av endringen, jf. naturmangfoldloven § 10. Endringen berører en elvestrekning på 1360 meter som allerede er fraført vann i medhold av gjeldende konsesjon, og utvider ikke det påvirkede området. Den økte belastningen på området er etter NVEs vurdering ikke så stor at den blir avgjørende.

Naturmangfoldloven

NVE mener endringen i minste tillatte slukeevne ikke er i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i § 5. Det er ikke registrert rødlistede arter eller fuktighetsavhengige naturtyper på utbyggingsstrekningen som blir vesentlig berørt, og minstevannføringen opprettholder de grunnleggende livsbetingelsene i og langs elva. Kravet om hekkedasser bidrar til å sikre dette for fossefall.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkningene av tiltaket, og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 får ikke avgjørende betydning for vedtaket. Kostnadene ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver gjennom konsesjonsvilkårene og kravet i dette vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 11. Endringen gjennomføres uten fysiske inngrep og innenfor eksisterende anlegg, og NVE mener kravet til miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder i naturmangfoldloven § 12 er ivarettatt.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Landskap og friluftsliv

Statsforvalteren peker på at elva vil miste mye av den dynamikken som er viktig for friluftinteressene. NVE er enig i at antall dager med bare minstevannføring øker vesentlig, og at dette isolert sett er negativt for elva som landskapselement.

NVE la i innstillingen av 22. desember 2010 til grunn at elva på strekningen fra inntaket og nedover mot kraftstasjonen renner i en v-kløft og er vanskelig tilgjengelig, og at redusert vannføring i dette området ikke ville ha noen avgjørende virkning på opplevelsesverdiene knyttet til landskapet. NVE mente videre at en tilstrekkelig minstevannføring ville bidra til å opprettholde elva som et lokalt landskapselement, og at minstevannføringen burde gjenspeile de sesongmessige variasjonene av hensyn til landskap og friluftsliv. Denne vurderingen står ved lag. Den differensierte minstevannføringen på 100 l/s om sommeren og 50 l/s om vinteren er uendret og sikrer fortsatt både vannføring og sesongvariasjon på strekningen.

Utbyggingsstrekningen er ikke i seg selv et etablert turmål, og NVE er ikke kjent med at området brukes til friluftsliv i noen særlig grad ut over den generelle bruken av høyfjellet. Endringen medfører ingen nye inngrep som påvirker opplevelsen av høyfjellslandskapet, utover endringen i vannføringsdynamikken. NVE vurderer ikke virkningene for landskap og friluftsliv som avgjørende for utfallet i saken.

Vannforskriften

Ny aktivitet eller nye inngrep skal vurderes etter vannforskriften § 12. Det omsøkte tiltaket vil berøre vannforekomsten *Nyastølselva - Gryøyrelva bekkefelt*, vannforekomst-ID 036-347-R. Vannforekomsten er naturlig og har i dag god økologisk tilstand. De registrerte påvirkningene er fysisk inngrep veg (ukjent grad) og sur nedbør (liten grad). Miljømålet om minimum god økologisk tilstand er nådd.

Det planlagte inngrepet forventes ikke å forringe dagens tilstand vesentlig for noen av kvalitetselementene eller hindre at miljømålet nås i den berørte vannforekomsten. Kravet om helårlig minstevannføring ligger fast og sikrer et fortsatt fungerende akvatisk økosystem, og flomregimet er uendret. Vannforskriften § 12 kommer derfor etter NVEs vurdering ikke til anvendelse i denne saken.

NVEs oppsummering og konklusjon

Fordelen ved det omsøkte tiltaket er en produksjonsøkning på om lag 1,6 GWh/år, som er en økning på om lag 19 % for kraftverket. Dette tilsvarer årsforbruket til om lag 80–100 husstander. NVE legger vekt på at økningen oppnås i et allerede utbygd anlegg, uten nye fysiske inngrep, uten arealbeslag og uten økt maksimal slukeevne. Vi legger også noe vekt på at endringen gir færre driftsstanser og mykere overganger. Vi legger også noe vekt på at Ullensvang kommune tilrår at NVE gir tillatelse til det omsøkte tiltaket.

Den største ulempen ved det omsøkte tiltaket er at vannføringsdynamikken i ved lave og midlere vannføringer blir vesentlig redusert på utbyggingsstrekningen. I et normalår øker antall dager med bare minstevannføring fra 82 til 247. Dette er også bakgrunnen for at Statsforvalteren i Vestland fraråder endringen i slukeevne.

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

NVE mener likevel at ulempen er akseptabel. Det avgjørende er at minstevannføringen er det virkemiddelet konsesjonsmyndigheten valgte for å ivareta naturmangfold, landskap og friluftsliv på strekningen, og at den ligger uendret. Videre vil flomregimet være uendret. Det er heller ikke registrert fuktighetsavhengige, rødlistede naturtyper eller rødlistede arter på utbyggingsstrekningen som blir vesentlig berørt. Elva renner i en v-kløft som er lite tilgjengelig og lite synlig, og opplevelsesverdien er i begrenset grad knyttet til vannføringen i det lave intervallet. Villrein og høyfjellslandskapet berøres ikke, ettersom endringen ikke medfører arealinngrep, anleggsvirksomhet eller økt ferdsel. Kravet om hekkedasser reduserer ulempen for fossefall.

NVE vurderer at fordelene ved tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser, slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir tillatelse etter vannressursloven § 8 til at Grøndalselva Kraft AS kan redusere minste slukeevne for Grøndalselva kraftverk fra 1,12 m³/s til 0,2 m³/s.

Med hilsen

Oscar Østvold

fagleder

Håvard Vedeler Nilsen

rådgiver

Godkjent i henhold til NVE sine interne rutiner.

Mottakerliste:

GRØNDALSELVA AS

GRØNDALSELVA KRAFT AS

Kopimottakerliste:

Villreinnemnda for Setesdalsområdet

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

VESTLAND FYLKESKOMMUNE

ULLENSVANG KOMMUNE

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.
Du kan anmode om utsatt iverksettelse av vedtaket	Du kan anmode om at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Klage på vedtak om samtykke til ekspropriasjon har utsettende virkning, med mindre det er truffet vedtak om noe annet.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32, 36 og 42.